

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Західноукраїнський національний університет
Навчально-науковий інститут новітніх освітніх технологій
Кафедра економіки та економічної теорії

КАПУШ Олеся Олегівна

**Креативні індустрії в Україні: тенденції та
перспективи розвитку / Creative industries in
Ukraine: trends and development perspectives**

спеціальність: 051 - Економіка
освітньо-професійна програма - Економіка та управління підприємством
Кваліфікаційна робота

Виконала студентка групи
ЕУПзм-21
О. О. Капуш

Науковий керівник:
д.е.н., професор, В. В. Козюк

Кваліфікаційну роботу
допущено до захисту:

"02" 12 2024 р.

Завідувач кафедри
В. В. Козюк

ТЕРНОПІЛЬ - 2024

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. КРЕАТИВНІ ІНДУСТРІЇ У СТРАТЕГІЇ ЦИФРОВОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ	5
1.1. Креативний сектор як драйвер економічного зростання.....	5
1.2. Концепції та моделі розвитку креативних індустрій	11
РОЗДІЛ 2. КРЕАТИВНІ ІНДУСТРІЇ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ	16
2.1. Аналіз сучасного стану креативних секторів економіки України.....	16
2.2. Світові та національні тренди розвитку креативних індустрій: паралелі та відмінності.....	26
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПРИСКОРЕННЯ РОЗВИТКУ КРЕАТИВНИХ ІНДУСТРІЙ В УКРАЇНІ	35
3.1. Креативні індустрії в стратегії післявоєнної відбудови України.....	35
3.2. Регіональні аспекти розвитку креативних індустрій в Україні.....	40
ВИСНОВКИ	45
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	49
ДОДАТКИ.....	54

ВСТУП

Актуальність теми дослідження Креативні індустрії відіграють дедалі важливішу роль у сучасній економіці, поєднуючи інноваційність, культурний капітал та економічний потенціал. Вони забезпечують створення нових робочих місць, стимулюють інновації та сприяють економічному зростанню, особливо в умовах глобалізації. У контексті післявоєнної відбудови України розвиток креативних індустрій є важливим елементом стратегії економічної трансформації, інтеграції до світових ринків і формування нових точок зростання.

Водночас, у сучасних умовах Україна стикається з викликами, пов'язаними з відновленням зруйнованої інфраструктури, створенням нових джерел економічного зростання та зміцненням культурної ідентичності. Відсутність системних підходів до розвитку креативних індустрій у національному контексті потребує проведення ґрунтовних досліджень для розробки ефективних стратегій, здатних забезпечити економічну стабільність, інтеграцію до глобальних ринків та сталий розвиток регіонів.

Мета випускної кваліфікаційної роботи полягає у формулюванні науково-методичних засади та розробці практичних рекомендації щодо розвитку креативних індустрій у контексті післявоєнної відбудови України.

Для досягнення мети дослідження в роботі визначено такі завдання:

- розкрити сутність креативного сектору як драйвера економічного зростання та його значення для сучасної економіки;
- дослідити основні концепції та моделі розвитку креативних індустрій, визначити їхню теоретичну базу та практичну значущість;
- провести аналіз сучасного стану креативних секторів економіки України, включаючи їхню структуру, динаміку розвитку та вплив на ВВП;
- здійснити порівняльний аналіз світових та національних трендів розвитку креативних індустрій;
- розробити рекомендації щодо інтеграції креативних індустрій у стратегію післявоєнної відбудови України;
- дослідити регіональні аспекти розвитку креативних індустрій в Україні.

Об'єктом дослідження є креативні індустрії як елемент сучасної економіки.

Предметом дослідження є теоретико-методичні підходи та практичні аспекти розвитку креативних індустрій в Україні у контексті післявоєнної відбудови.

Методи дослідження Для досягнення поставленої мети використано комплекс методів, зокрема: системний аналіз для визначення взаємозв'язків між креативними індустріями та економічними процесами; порівняльний аналіз для ідентифікації спільних рис і відмінностей розвитку креативних індустрій у різних країнах; економіко-статистичний аналіз для оцінки ключових показників розвитку сектору; метод моделювання для проведення кореляційно-регресійного аналізу впливу макроекономічних, соціальних та інноваційних факторів на розвиток креативних індустрій України; експертне оцінювання для узагальнення думок фахівців щодо перспектив розвитку креативного сектору в Україні.

Практична значимість отриманих результатів Отримані результати можуть бути використані у розробці державної політики підтримки креативних індустрій, зокрема у стратегії післявоєнної відбудови України. Рекомендації, викладені в роботі, сприятимуть інтеграції креативного сектору у національну економіку, зростанню ВВП, створенню нових робочих місць та покращенню культурного середовища. Крім того, напрацьовані матеріали можуть бути корисними для місцевих органів влади, підприємців та представників креативних індустрій.

Апробація результатів Основні положення та результати дослідження були представлені на науково-практичних конференціях, зокрема: IX науково-практичній конференції студентів та молодих вчених з міжнародною участю «Актуальні проблеми економіки, підприємництва та управління на сучасному етапі».

Структура випускної кваліфікаційної роботи Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи складає 56 сторінок, включаючи 6 таблиць, 1 рисунок та 2 додатки. Список використаних джерел на 49 найменувань.

РОЗДІЛ 1

КРЕАТИВНІ ІНДУСТРІЇ У СТРАТЕГІЇ ЦИФРОВОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ

1.1. Креативний сектор як драйвер економічного зростання

Креативний сектор, що охоплює широкий спектр діяльності, зокрема мистецтво, дизайн, медіа, кіноіндустрію, архітектуру, культурні та цифрові послуги, сьогодні стає ключовим чинником економічного зростання у багатьох країнах світу, включно з Україною. Цей сектор відзначається високим потенціалом створення доданої вартості, сприяння зайнятості та стимулювання інновацій, що робить його важливим елементом сучасної економіки. Його розвиток є особливо актуальним в умовах сучасних економічних викликів, де інноваційність і адаптивність стають головними рушійними силами.

Креативні індустрії вирізняються своєю здатністю залучати значні інвестиції та генерувати прибуток завдяки використанню інтелектуального капіталу, творчих ідей та новітніх технологій. Це сприяє підвищенню конкурентоспроможності національної економіки через створення нових продуктів і послуг, які відповідають змінним потребам споживачів. У цьому контексті, швидкий розвиток цифрових технологій і глобалізація стимулюють розширення меж креативного сектору, який стає важливою складовою стратегії сталого розвитку. Зростання інноваційного потенціалу країни через інтеграцію креативних підходів є необхідною умовою її економічної стійкості.

Дослідження у сфері креативної економіки свідчать про її важливість для розвитку сучасних економік. Джон Хокінс у своїй роботі [30] підкреслює, що створення вартості в цьому секторі базується на інтелектуальній власності, що дозволяє генерувати економічний ефект через унікальні ідеї. Річард Флорида у праці «Зростання креативного класу» [27] наголошує на ролі креативного класу як каталізатора економічного розвитку. Розглянуті підходи вказують на те, що

розвиток креативних індустрій здатен змінювати економічну структуру та забезпечувати нові можливості для розвитку.

Теорія креативного класу Річарда Флориди тісно переплітається з концепцією людського капіталу, запропонованою провідними економістами, такими як Гері Беккер [20], Теодор Шульц [43], Джекоб Мінсер [35], Роберт Лукас [32] та Пол Ромер [41]. У той час як Флорида акцентує увагу на ролі творчих працівників у стимулюванні економічного розвитку, людський капітал розглядається як ключовий ресурс, що визначає продуктивність і потенціал інновацій.

Гері Беккер [20] наголошував, що людський капітал формується через освіту, професійну підготовку та інвестиції у здоров'я, що дозволяє підвищувати економічну віддачу працівників. Теодор Шульц [43], у свою чергу, підкреслював значення людського капіталу для економічного розвитку, особливо в країнах, що розвиваються. Джекоб Мінсер [35] розробив модель, яка пояснює, як освіта і досвід впливають на доходи, а Роберт Лукас [32] підкреслював роль людського капіталу в ендогенних моделях зростання, демонструючи, як знання і навички можуть сприяти довгостроковій економічній динаміці.

Особливу увагу варто звернути на ідеї Пола Ромера [41], який розглядав людський капітал як основу для генерації нових знань і технологій, здатних створювати позитивний мультиплікативний ефект у масштабах економіки. Інтеграція цих теоретичних підходів підкреслює важливість людського капіталу не лише як фактора продуктивності, але й як рушія інновацій.

Людський капітал і креативні індустрії, хоча й тісно взаємопов'язані, потребують чіткого розмежування, адже їхній вплив на економічний розвиток суттєво відрізняється. Людський капітал охоплює сукупність знань, навичок, досвіду та компетенцій, які формуються через освіту, професійну підготовку та накопичуються протягом трудової діяльності, забезпечуючи зростання продуктивності праці та створюючи основу для інноваційної економіки. Натомість креативні індустрії є економічним сектором, що використовує людський капітал як ключовий ресурс для створення продуктів і послуг із

високою доданою вартістю, зокрема у сферах ІТ, мистецтва, дизайну, кінематографу та інших. Наприклад, у ІТ-секторі людський капітал реалізується через технічні та аналітичні навички, які забезпечують розробку програмного забезпечення або цифрових продуктів, орієнтованих на глобальні ринки.

Водночас у мистецтві людський капітал проявляється через творчі здібності, культурний контекст та індивідуальну самореалізацію, які сприяють створенню унікальних культурних продуктів, часто орієнтованих на локальні аудиторії. Це демонструє, що людський капітал є основою для формування креативності, але лише через функціонування креативних індустрій його потенціал отримує економічне втілення та монетизацію. Таким чином, взаємозв'язок між людським капіталом і креативними індустріями полягає у тому, що перший забезпечує знання та компетенції, необхідні для інновацій, тоді як другі перетворюють ці інновації на комерційно успішні продукти, стимулюючи економічне зростання та диверсифікацію економіки.

Серед інших важливих науковців, які вивчали креативні міста, слід відзначити Джейн Джейкобс, Едварда Глейзера та Чарльза Лендрі. Джейкобс Д. підкреслювала роль міст як центрів інновацій, вказуючи на те, що міста є джерелами економічного зростання завдяки їхній здатності акумулювати творчий потенціал [29]. Глейзер Е., у свою чергу, акцентував увагу на зв'язку між концентрацією талантів та економічним зростанням, що підтверджує значущість креативних індустрій для створення динамічного економічного середовища [28]. Лендрі Ч. розробив концепцію «креативного міста», в якому культурні ресурси стають інструментом вирішення соціально-економічних проблем, що сприяє покращенню якості життя мешканців [31].

Крім того, дослідження Жозе Порфіріо, Терези Каріло та Лурдес Моніко [39] висвітлюють важливість підприємницьких ініціатив у культурно-мистецьких та науково-технічних сферах. Вони підкреслюють, що такі ініціативи можуть бути рушійною силою економічного зростання, зокрема у регіонах з низькою економічною активністю. Патрік Колінз та Джон Канінгхем [22] також досліджували креативні бізнес-моделі, які сприяють створенню нових робочих

місць і розвитку місцевого підприємництва, підкреслюючи їхню здатність підтримувати економічну стабільність у довгостроковій перспективі.

Водночас представники Франкфуртської школи, такі як Адорно Т. та Горкгаймер М. [1, с. 116], висловлювали критику концепції культурних індустрій. Вони зазначали, що корпоративний контроль над культурним виробництвом може призвести до втрати локальних ідентичностей і асиміляції культур, що, на їхню думку, має негативний вплив на економічний та політичний суверенітет. Автори наголошують на важливості балансування економічного розвитку та збереження культурного різноманіття, що є викликом для сучасних суспільств.

Одним із ключових підходів до класифікації та аналізу креативних індустрій є авторсько-правова модель, запропонована Всесвітньою організацією інтелектуальної власності (WIPO) [49]. Вона акцентує увагу на внеску, який здійснюють креативні індустрії через використання інтелектуальної власності, захищеної авторським правом. Згідно з цією моделлю, креативні індустрії поділяються на декілька груп залежно від рівня участі у створенні та виробництві літературних, наукових та мистецьких творів, що охоплює як безпосередньо пов'язані з об'єктами авторського права галузі (такі як реклама, кінематографія, музика, видавнича діяльність), так і галузі, що опосередковано використовують авторські права (наприклад, виробництво побутової електроніки, музичних інструментів).

Іншою важливою моделлю є торговельно-орієнтована модель Інституту статистики ЮНЕСКО [47], що зосереджується на виробництві культурних товарів і послуг. Цей підхід підкреслює, що креативні індустрії можуть включати як основні культурні сектори, так і сфери, які забезпечують технологічну базу для їхньої діяльності. Наприклад, культурні події, дизайн та виробництво програмного забезпечення розглядаються як невід'ємні елементи цього середовища. Такий підхід демонструє, що креативні індустрії не тільки стимулюють економічне зростання, але й сприяють культурному розвитку та збереженню культурного розмаїття, що особливо важливо для підтримки національної ідентичності в умовах глобалізації.

І хоча британська модель (Department for Digital, Culture, Media & Sport, 1998) [24] є однією з найпоширеніших, поняття «креативні індустрії» залишається багатозначним і нерідко розпливчастим, що ускладнює його практичне застосування. Відмінності у підходах різних країн підтверджують різноманітність термінів, таких як «creative industries», «cultural industries» та «content industry». Для узгодження міжнародних стандартів важливими є рекомендації організацій, таких як ЮНЕСКО, WIPO і Євростат.

Досвід європейських країн, включно з Великобританією, Францією та Німеччиною, демонструє активний розвиток культурних та креативних індустрій, адаптованих під місцеві потреби. Особливо цікавим є приклад Японії з ініціативою «Cool Japan Initiative» [36], що підкреслює культурну дипломатію та підтримку креативного сектора як складової національного бренду.

В Україні креативні індустрії визнаються на державному рівні як види економічної діяльності, що спрямовані на створення доданої вартості та робочих місць через культурне й креативне вираження. Дане визначення закріплене у Законі України «Про культуру» (стаття 1) [14]. Додатково, згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 квітня 2019 року № 265-р «Про затвердження видів економічної діяльності, які належать до креативних індустрій» [15; 16], цей сектор охоплює понад 30 видів діяльності. Сюди входять виробництво музичних інструментів, програмування, реклама, а також надання перекладацьких послуг та діяльність установ культури. Такий широкий підхід підкреслює важливість креативних індустрій для економічного зростання та підтримки культурної ідентичності країни.

В широкому розумінні в науковій літературі [5, с. 20; 2; 7] під креативними індустріями розуміють цикли створення, виробництва та розподілу товарів і послуг, які використовують творчість та інтелектуальний капітал як основний матеріал; креативні індустрії являють собою комплекс заходів, заснованих та орієнтованих на знаннях та мистецтві, але які не обмежені ними та несуть в собі потенційні можливості отримання доходів від торгівлі креативними товарами і послугами та реалізації прав інтелектуальної власності; індустрії, що орієнтовані

на виробництво матеріальних продуктів та нематеріальних інтелектуальних чи мистецьких послуг, наділених творчим змістом, економічною цінністю та ринковими цілями; креативні індустрії представлені як новий динамічний сектор світової торгівлі, що знаходяться в тісній взаємодії із мистецтвом, культурою та промисловістю.

Таким чином, креативні індустрії є драйвером економічного зростання завдяки їхній здатності стимулювати інновації, розширювати ринки та залучати інвестиції. Включення ІТ-сектору до креативної сфери підкреслює її технологічний потенціал, що забезпечує створення нових робочих місць, розвиток цифрової економіки та підвищення експорту високотехнологічних послуг. Завдяки широкому спектру діяльностей, які охоплюють креативні індустрії, вони сприяють диверсифікації економіки та зменшенню залежності від традиційних галузей. Інноваційні рішення, що розробляються в межах цього сектора, сприяють підвищенню продуктивності та конкурентоспроможності підприємств, а також відкривають нові можливості для розвитку підприємництва та стартапів.

Наукові дослідження підтверджують, що креативні індустрії стають платформою для інтеграції передових технологій, таких як штучний інтелект, блокчейн та доповнена реальність, які підсилюють їхній вплив на інші економічні сектори. Наприклад, використання інноваційних підходів в ІТ дозволяє створювати нові цифрові продукти та послуги, що мають високий попит на світових ринках, що, у свою чергу, сприяє залученню іноземних інвестицій та розвитку міжнародної співпраці.

Крім того, креативні індустрії мають значний мультиплікативний ефект на суміжні галузі, включаючи освіту, туризм, виробництво та торгівлю. Створення культурних і креативних продуктів стимулює розвиток сервісних і виробничих ланцюгів, що веде до зростання економічної активності та збільшення податкових надходжень. Підтримка державою та бізнесом креативних ініціатив дозволяє розширювати можливості працевлаштування та формувати середовище для розвитку людського капіталу, що в довгостроковій перспективі підвищує стійкість та адаптивність національної економіки до глобальних викликів.

1.2. Концепції та моделі розвитку креативних індустрій

Розвиток креативних індустрій є важливим елементом економічного зростання, що стимулює інновації та сприяє диверсифікації економіки. Наукові дослідження у цій сфері виявляють різноманітність концепцій та моделей, які допомагають зрозуміти, як найефективніше інтегрувати креативний сектор у загальну економічну структуру держави. У цьому підрозділі аналізуються основні концепції та моделі, що визначають напрями розвитку креативних індустрій.

Серед найпоширеніших концепцій виділяється концепція економіки знань, яка акцентує увагу на значущості знань, інформації та творчих здібностей як ключових чинників економічного розвитку. Значний внесок у розвиток цієї ідеї зробили такі дослідники, як Фріц Махлуп [33] та Пол Ромер [41]. Махлуп вперше запровадив термін «економіка знань», наголошуючи на важливості інтелектуальної праці та інформаційних ресурсів. Пол Ромер у своїй теорії економічного зростання підкреслив роль знань та інновацій як фундаменту для довгострокового економічного розвитку. У межах цієї концепції креативні індустрії розглядаються як потужний інструмент для стимулювання інновацій та соціально-економічного прогресу, здатний трансформувати економічні системи та відкривати нові можливості для розвитку секторів економіки.

Концепція креативного класу, розроблена Флоридою Р. [27], акцентує увагу на значущості творчих працівників для економічного розвитку. Креативний клас охоплює спеціалістів, які працюють у галузях науки, технологій, мистецтва та дизайну, і володіють здатністю генерувати інноваційні ідеї та створювати продукти, що стають каталізаторами соціально-економічних змін. Дослідження Флориди підтверджують, що міста та регіони з високою концентрацією креативного класу мають вищі темпи економічного зростання та більший рівень інновацій.

Особлива увага у цій концепції приділяється трьом ключовим факторам: толерантності, технологіям та талантам, які визначають конкурентоспроможність міст і регіонів. Саме вони формують основу для розвитку креативного середовища, залучаючи новаторів та забезпечуючи можливості для інновацій.

Доступ до якісної освіти, культурних ресурсів, умов для співпраці та інтеграції, а також відкритість і інклюзивність суспільства є важливими складовими такого середовища. За теорією Флориди Р. [27], міста, які активно підтримують розвиток творчого потенціалу та створюють сприятливі умови для креативного класу, забезпечують стійке економічне зростання та покращують якість життя своїх громадян

Концепція нооекономіки, запропонована вченими, такими як П. Шарден, Е. Тоффлер, А. Гальчинський [3], акцентує увагу на розвитку економіки, заснованої на творчій та інноваційній діяльності, яка інтегрує інтелектуальний капітал у процеси економічного відтворення. Дана концепція передбачає, що знання і креативність є головними рушійними силами розвитку сучасної економіки, де ідеї та інновації формують основні конкурентні переваги. Нооекономіка ґрунтується на тісному взаємозв'язку між технологіями, інформаційними потоками та інтелектуальним потенціалом суспільства, що забезпечує прискорене економічне зростання і стійкість до кризових явищ.

Моделі розвитку креативних індустрій можна умовно розділити на кілька категорій:

1. Модель кластерного розвитку. Модель акцентує увагу на географічній концентрації креативних підприємств, які взаємодіють між собою, створюючи синергію для розвитку регіональної економіки. Вона базується на ідеї, що близькість підприємств і установ створює умови для співпраці, обміну ідеями та досвідом, що підвищує продуктивність і стимулює інновації. Внесок у розвиток моделі кластерного розвитку зробили такі автори, як Майкл Портер [40], який розробив концепцію кластерів як факторів конкурентоспроможності регіонів і країн та Анна Лі Саксеніан [42], яка аналізувала успіхи Кремнієвої долини як приклад креативного кластеру. Інші дослідники, такі як Річард Флорида [17] та Моретті Е. [38], також відзначали важливість кластеризації для підтримки інноваційного середовища. Прикладом може служити розвиток креативних кластерів у європейських столицях, де існує взаємозв'язок між культурними та

бізнес-структурами, що сприяє зростанню економічного потенціалу та залученню інвестицій.

2. Модель екосистемного розвитку, яка передбачає створення сприятливого середовища для розвитку креативних індустрій, що включає підтримку з боку держави, наявність освітніх програм та доступ до фінансових ресурсів. Основна ідея цієї моделі полягає в тому, що екосистема об'єднує різних учасників, включаючи уряд, бізнес, освітні та дослідницькі установи, а також громадянське суспільство. Дослідники, такі як Генрі Чесбро [21] та Джеймс Мур [37], наголошують на важливості екосистемного підходу для забезпечення безперервних інновацій та співпраці. Приклади успішної реалізації цієї моделі можна знайти у містах, що створюють середовище для розвитку стартапів і креативних підприємств завдяки стимулюванню інвестицій, наданню грантів і створенню хабів інновацій. Такі екосистеми сприяють залученню талановитих фахівців, які знаходять нові можливості для співпраці та обміну знаннями. Крім того, ця модель дозволяє ефективніше адаптуватися до змін ринкових умов, забезпечуючи стійке зростання через інтеграцію інноваційних процесів і сприятливого регулювання.

3. Модель інклюзивного розвитку, що орієнтована на залучення широких верств населення до креативних процесів, створення умов для участі незалежно від соціального статусу, етнічної належності чи віку. Вона базується на ідеї рівних можливостей та доступу до ресурсів, які сприяють інклюзивності у суспільстві. Вчені, такі як Амартія Сен [44] та Джозеф Стігліц [45], підкреслюють значення соціальної інтеграції та розвитку людського капіталу як ключових елементів стійкого економічного зростання. Модель інклюзивного розвитку не лише стимулює економічне зростання, але й зміцнює соціальну згуртованість, дозволяючи залучити більше учасників до процесу створення цінностей і поширення інновацій.

Концепції та моделі розвитку креативних індустрій доводять важливість інтеграції інноваційного підходу до економічної структури суспільства. Кластерна модель стимулює продуктивність через географічну концентрацію та

співпрацю підприємств, екосистемна модель забезпечує підтримку різних учасників, що сприяє інноваціям та стійкому зростанню, а інклюзивна модель гарантує залучення всіх соціальних груп до процесу розвитку. Водночас, державно-приватне партнерство створює ефективні умови для фінансування та довготривалої стійкості проектів. Кожна з цих моделей має свої переваги та обмеження, але разом вони формують цілісну базу для імплементації креативних індустрій у стратегії економічного розвитку.

Разом з тим, зважаючи на сучасні тенденції розвитку штучного інтелекту, варто розглянути модель розвитку креативних індустрій в епоху штучного інтелекту. Розвиток креативних індустрій в епоху штучного інтелекту відкриває як нові можливості, так і створює суттєві виклики для цього сектору. Штучний інтелект стає рушійною силою інновацій, дозволяючи автоматизувати рутинні процеси, створювати нові цифрові продукти та вдосконалювати творчі процеси. Наприклад, генеративні алгоритми, такі як нейронні мережі, вже активно використовуються для створення музики, дизайну, відео та текстів, що сприяє розширенню доступу до креативних інструментів та зниженню витрат на виробництво. Це відкриває нові перспективи для розвитку індивідуальних творчих ініціатив, стартапів та масового впровадження технологій у культурному секторі.

Однак разом із можливостями виникають і ризики. Автоматизація може знижувати потребу у людських кадрах у певних сферах, таких як графічний дизайн, копірайтинг чи навіть музичне виробництво. Крім того, використання ШІ в креативних індустріях створює загрози для збереження унікальності творчих продуктів і може призводити до уніфікації культурного контенту. Загроза втрати інтелектуальної власності, а також етичні питання щодо авторства та використання даних, на яких навчаються алгоритми ШІ, залишаються одними з найбільших викликів для індустрії.

У рамках концепції кластерного розвитку ШІ може сприяти формуванню нових інноваційних кластерів, об'єднуючи розробників технологій, креативних професіоналів та освітні установи. Екосистемна модель, у свою чергу, дозволяє

враховувати роль ШІ як інтегральної складової середовища для стимулювання співпраці між бізнесом, державою та дослідницькими інституціями. Інклюзивна модель розвитку може забезпечити доступність ШІ для широких верств населення, підтримуючи соціальну інтеграцію та залучення нових учасників до креативних процесів.

Таким чином, розвиток креативних індустрій в епоху штучного інтелекту потребує балансування між використанням технологічних інновацій і збереженням унікальності людської творчості. Важливим завданням є створення нормативно-правових рамок, які забезпечать ефективне використання ШІ без шкоди для культурного різноманіття, а також впровадження освітніх програм, що допоможуть креативним працівникам адаптуватися до нових технологічних умов.

РОЗДІЛ 2

КРЕАТИВНІ ІНДУСТРІЇ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ

2.1. Аналіз сучасного стану креативних секторів економіки України

Сучасний стан креативних секторів економіки України можна дослідити за допомогою комплексного підходу, що включає аналіз кількісних та якісних показників діяльності галузей. Основою цього підходу є використання структурно-функціонального та порівняльного аналізу, який дозволяє оцінити внесок кожної галузі у загальну економіку країни. Зокрема, структурно-функціональний підхід дозволяє виявити основні ролі та функції кожного сектору у створенні доданої вартості, забезпеченні зайнятості та формуванні інноваційного потенціалу, тоді як порівняльний аналіз спрямований на зіставлення показників України з іншими країнами для визначення конкурентних переваг і недоліків.

Крім того, важливим є аналіз трендів і динаміки розвитку, який дозволяє виявити сильні та слабкі сторони креативного сектору, а також його потенціал для майбутнього зростання. Цей аналіз включає дослідження інвестиційної активності, рівня експорту послуг, впливу технологічних інновацій та ефективності державної підтримки. Особливу увагу слід приділити впливу таких глобальних чинників, як цифровізація, зростання попиту на креативний контент та зміни в моделі споживання.

Формалізована структура креативних індустрій в Україні охоплює різні галузі, що забезпечують багатогранний вплив на економіку (табл. 2.1). До неї входять такі ключові сектори, як медіа та розваги, дизайн, ІТ-сектор, мистецтво, архітектура, культурні послуги, реклама, видавнича діяльність, а також професійні та технічні послуги. Перелічені вище сектори формують основу креативної економіки, яка є важливим компонентом для стимулювання інновацій, залучення інвестицій і створення конкурентних переваг на міжнародних ринках.

Таблиця 2.1

Класифікація креативних індустрій

Вид креативної індустрії	Характеристики
Реклама	Створення та просування комерційних повідомлень
Архітектура	Дизайн будівель і споруд, урбаністичне планування
Декоративно-прикладне мистецтво	Виготовлення предметів декоративного та утилітарного призначення
Дизайн	Створення візуальних концепцій для різних сфер, включаючи промисловий, графічний та веб-дизайн
Мода	Розробка та виробництво одягу, аксесуарів, взуття
Кіно та відео	Виробництво фільмів, відеоконтенту, телепрограм
Фотографія	Створення художніх та комерційних зображень
Музика	Створення, виконання та розповсюдження музичних творів
Виконавська майстерність	Театр, танці, оперне мистецтво, цирк
Видавництво	Публікація книг, журналів, газет
Дослідження та розробки	Інноваційні технології, наукові дослідження
Програмне забезпечення	Розробка програм, додатків, системного програмного забезпечення
Комп'ютерні ігри	Створення інтерактивних розваг, відеоігор
Електронні видання	Публікація контенту в цифровому форматі
Телебачення та радіо	Виробництво та трансляція телепрограм та радіопередач
Культурна спадщина	Музеї, бібліотеки, архіви, історичні пам'ятки
Виконавчі мистецтва	Театр, танець, музика, сценічне мистецтво

**Джерело: Побудовано автором на основі [7; 9; 20]*

Враховуючи доступні статистичні дані України та їх вплив на структуру ВВП, для аналізу основних тенденцій розвитку креативних індустрій доцільно використати показники валового продукту галузей, які формують ядро креативної економіки. Основними такими галузями є:

1. Видавнича діяльність. Галузь охоплює друковану продукцію, періодичні видання, електронні книги та інші інформаційні матеріали. Її внесок полягає у створенні культурного контенту, який відіграє важливу роль у розвитку інформаційного суспільства та поширенні знань.

2. Виробництво кінофільмів, відео, телевізійних програм; програмно-мовна діяльність. Галузь охоплює виробництво та трансляцію аудіовізуального контенту, що сприяє розвитку культурної дипломатії, інтеграції національної культури у світовий простір та підтримці розважальних індустрій.

3. Комп'ютерне програмування, консультаційні та інформаційні послуги. Включає розробку програмного забезпечення, створення цифрових платформ, консультації у сфері інформаційних технологій. Це один із ключових секторів інноваційного розвитку, який забезпечує високий експортний потенціал та інтеграцію в глобальні цифрові ринки.

4. Юридична та бухгалтерська діяльність; діяльність головних офісів; консультаційна діяльність з питань управління. Галузь охоплює експертні послуги, необхідні для підтримки бізнесу, що сприяє ефективному управлінню, фінансовій прозорості та сталому розвитку компаній.

5. Архітектурна та інженерна діяльність; технічне тестування та аналіз. Включає послуги з дизайну, планування, технічного консалтингу та інноваційних рішень для будівельної галузі. Архітектурна та інженерна діяльність є важливим компонентом урбаністичного та інфраструктурного розвитку.

6. Реклама та дослідження ринку. Галузь сприяє просуванню продуктів та послуг, аналізу споживчих переваг і розробці маркетингових стратегій, що є важливим фактором для підвищення конкурентоспроможності бізнесу.

7. Інша професійна, наукова та технічна діяльність. Охоплює широкий спектр послуг, пов'язаних з інноваціями, розробками та консалтингом, що забезпечує інтеграцію сучасних рішень у різні сфери економіки.

8. Творча, мистецька та розважальна діяльність; бібліотеки, архіви, музеї та інша культурна діяльність; азартні ігри та букмекерська діяльність. Галузь охоплює діяльність, пов'язану з культурою, мистецтвом, розвагами, а також організацією дозвілля, що сприяє формуванню соціального капіталу та розвитку культурного туризму.

Для дослідження використано дані щодо валового продукту цих галузей у мільярдах гривень, що дозволяє оцінити їхній внесок у національну економіку, а також проаналізувати динаміку зростання у порівнянні з попередніми роками. Такий підхід сприяє виявленню як потенційних можливостей для розвитку креативних індустрій, так і основних викликів, з якими стикається галузь.

Відобразимо динаміку галузей креативних індустрій у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Динаміка розвитку галузей креативних індустрій України у 2010-2023 роках

	Видавнича діяльність	Виробництво кінофільмів, відео, телевізійних програм; програмно-мовна діяльність	Комп'ютерне програмування, консультаційні та інформаційні послуги	Юридична та бухгалтерська діяльність; діяльність головних офісів; консультативна діяльність з питань управління	Архітектурна та інженерна діяльність; технічне тестування та аналіз	Реклама та дослідження ринку	Інша професійна, наукова та технічна діяльність	Творча, мистецька та розважальна діяльність; бібліотеки, архіви, музеї та інша культурна діяльність; азартні ігри та букмекерська діяльність	Валовий продукт галузей креативної індустрії, млрд грн	ВВП, млрд грн	Частка валового продукту галузей креативних індустрій у ВВП, %
2010	0,75	0,94	11,44	5,38	6,35	11,26	0,69	4,37	41,17	1079,35	3,81
2011	0,87	1,09	13,31	6,02	7,10	12,60	0,77	5,18	46,93	1300,00	3,61
2012	0,98	1,23	15,04	8,28	9,78	17,34	1,06	6,99	60,69	1404,67	4,32
2013	1,09	1,37	16,77	9,41	11,11	19,71	1,20	9,14	69,80	1465,20	4,76
2014	1,19	1,49	18,27	9,29	10,97	19,46	1,19	8,85	70,70	1586,90	4,46
2015	1,64	2,06	25,17	11,00	13,00	23,05	1,41	8,89	86,20	1988,54	4,33
2016	2,02	2,53	30,94	13,50	15,95	28,28	1,73	9,75	104,70	2385,37	4,39
2017	2,49	3,13	38,24	17,06	20,15	35,74	2,18	12,51	131,49	2981,20	4,41
2018	3,14	3,93	48,13	22,36	26,40	46,83	2,86	14,65	168,29	3560,30	4,73
2019	4,13	5,18	63,32	27,91	32,97	58,47	3,57	17,30	212,83	3977,20	5,35
2020	4,73	5,94	72,59	27,06	31,96	56,68	3,46	17,47	219,89	4222,00	5,21
2021	5,78	7,25	88,62	31,08	36,70	65,10	3,97	22,95	261,43	5450,85	4,80
2022	4,67	5,86	71,66	19,58	23,13	41,02	2,50	18,78	187,20	5239,11	3,57
2023	5,88	7,38	90,23	25,68	30,33	53,79	3,28	21,07	237,64	6537,80	3,63

*Побудовано автором за даними Державної служби статистики України [12]

Аналізуючи динаміку розвитку креативних індустрій в Україні, можна зазначити, що їхній розвиток демонструє високу адаптивність і потенціал, навіть у кризові періоди. Однак вплив війни, яка розпочалася в 2022 році, став серйозним викликом для цього сектору, призвівши до значного зниження валового продукту. У 2022 році валовий продукт галузей креативних індустрій скоротився до 187,20 млрд грн, що на 28% менше, ніж у 2021 році. Частка сектору у ВВП також зменшилася з 4,80% до 3,57%. Такі показники свідчать про складність умов, у яких функціонують галузі, та необхідність розробки нових стратегій підтримки.

Одним із найстабільніших секторів залишається «Комп'ютерне програмування, консультаційні та інформаційні послуги», який забезпечує найбільший внесок у загальний обсяг креативних індустрій навіть під час війни. У 2022 році цей сектор згенерував 71,66 млрд грн, що, хоч і менше порівняно з 2021 роком (88,62 млрд грн), все ж залишається ключовим джерелом доходу для української економіки. Його стабільність зумовлена високою експортною орієнтацією та попитом на ІТ-послуги за межами країни, що дозволяє сектору зберігати фінансову спроможність навіть в умовах кризи.

Сектор «Реклама та дослідження ринку» також зазнав впливу війни, оскільки обсяги рекламних кампаній і досліджень знизилися через економічну невизначеність та зменшення фінансування маркетингових активностей. У 2022 році валовий продукт галузі скоротився до 41,02 млрд грн порівняно з 65,10 млрд грн у 2021 році. Таке зменшення свідчить про залежність цієї галузі від внутрішнього попиту, який різко знизився через скорочення економічної активності в країні.

Галузь «Архітектурна та інженерна діяльність» демонструє негативну динаміку через припинення багатьох будівельних проєктів та руйнування інфраструктури. У 2022 році валовий продукт цього сектору склав лише 23,13 млрд грн, що значно менше порівняно з попередніми роками. Проте цей сектор має потенціал для швидкого відновлення після завершення війни, оскільки відбудова зруйнованих територій стане ключовим елементом економічного відновлення країни.

Сектор «Творча, мистецька та розважальна діяльність», який включає культурні заходи, бібліотеки, архіви, музеї та розваги, зазнав значних втрат через обмеження масових зібрань та зниження державного фінансування. У 2022 році його валовий продукт зменшився до 18,78 млрд грн, що є одним із найнижчих показників за аналізований період, що свідчить про те, що культурний сектор є одним із найбільш вразливих до зовнішніх кризових явищ.

Видавнича діяльність та виробництво кінофільмів, хоча й мають менший внесок у загальний валовий продукт креативних індустрій, демонструють певну

стабільність у складних умовах. У 2022 році валовий продукт видавничої діяльності зменшився лише на 19% порівняно з 2021 роком, що свідчить про відносну стійкість цієї галузі завдяки переходу до цифрових форматів видавництва та кіно.

Війна значно вплинула на всі галузі креативних індустрій, зокрема через скорочення інвестиційної активності, руйнування інфраструктури, міграцію кваліфікованих фахівців та зменшення внутрішнього попиту. Водночас такі галузі, як ІТ-сектор, продовжують демонструвати високий рівень стійкості, що свідчить про важливість підтримки цього сектору з боку держави.

Для аналізу сучасного стану та перспектив розвитку креативних індустрій в Україні використано методи кореляційного та регресійного аналізу, що дозволяють виявити зв'язки між ключовими макроекономічними, соціальними та інноваційними змінними й обсягом валового продукту креативних індустрій. Вихідна гіпотеза полягає у припущенні, що зростання інноваційного потенціалу країни, економічної стабільності та скорочення базових витрат домогосподарств сприяє підвищенню результативності креативних секторів економіки. Для перевірки цієї гіпотези було обрано такі змінні:

1. Курс гривні до долара США. Ця змінна є важливою для креативних індустрій, особливо ІТ-сектору, через їхню експортну орієнтацію. Зміцнення гривні підвищує імпорتنу конкурентоспроможність, але може зменшувати доходи експортерів у гривневому еквіваленті. Девальвація, навпаки, сприяє зростанню доходів у національній валюті, що критично для ІТ і цифрових послуг.

2. Рівень інфляції. Інфляція впливає на витрати та купівельну спроможність, визначаючи попит на креативні послуги. Висока інфляція скорочує реальні доходи і попит, тоді як низька створює сприятливі умови для розвитку галузі.

3. Частка витрат домогосподарств на базові потреби (харчування і комунальні послуги). Висока частка витрат на базові потреби обмежує ресурси домогосподарств для споживання креативних послуг. Зниження цього показника свідчить про зростання доступного доходу, який можна спрямувати на креативні продукти, стимулюючи розвиток індустрій.

4. Місце України у Global Innovation Index (рангове значення). Рангове значення відображає інноваційну спроможність країни порівняно з іншими. Поліпшення позиції свідчить про розвиток інфраструктури, бізнес-екосистеми та людського капіталу, що сприяє залученню інвестицій та зростанню продуктивності креативних секторів.

5. Інвестиції у програмне забезпечення та бази даних. Ця змінна відображає технологічну підтримку креативних індустрій. Зростання інвестицій у програмне забезпечення є ключовим для ІТ-компаній і розвитку цифрових продуктів, що стимулює інноваційний потенціал сектора.

6. ВВП на душу населення. ВВП на душу населення відображає економічний добробут і купівельну спроможність населення. Зростання цього показника стимулює попит на креативні послуги, сприяючи розвитку культури, розваг і ІТ-сектору.

Для більш глибокого розуміння взаємозв'язків між зазначеними факторами та обсягом валового продукту креативних індустрій було обрано кореляційний аналіз. Цей метод дозволяє кількісно оцінити силу і напрямок зв'язку між змінними, що є важливим для ідентифікації ключових драйверів та перешкод у розвитку сектору (додаток А). Кореляційна матриця (табл. 2.3), представлена у таблиці, надає детальну картину взаємозалежності показників, які впливають на креативну економіку.

Аналізуючи матрицю кореляції, ми враховували лише значення коефіцієнтів кореляції, які перевищують 0,5 або є меншими за -0,5, оскільки вони вказують на сильний взаємозв'язок між змінними. Найсильніший позитивний зв'язок спостерігається між обсягом валового продукту креативних індустрій та інвестиціями в програмне забезпечення і бази даних (0,9505). Це свідчить про ключову роль технологічних інвестицій у стимулюванні економічного потенціалу галузі. Зростання витрат на програмне забезпечення безпосередньо пов'язане із підвищенням продуктивності та конкурентоспроможності креативних секторів.

Таблиця 2.3

**Кореляційна матриця взаємозв'язків креативних індустрій та
макроекономічних, соціальних, інноваційних факторів у 2010-2023 роках**

	Обсяг валового продукту креативних індустрій, млрд грн	Інфляція, %	Курс грн до дол. США	ВВП на душу населення, дол США	Частка витрат на харчування і комунальні послуги у витратах домогосподарств, %	Global Innovation Index (місце України в рейтингу)	Інвестиції в програмне забезпечення та бази даних, млрд грн	Інвестиції у авторське право та суміжні з ним права тощо, млрд грн
Обсяг валового продукту креативних індустрій, млрд грн	1							
Інфляція, %	-0,1060	1						
Курс грн до дол. США	0,8549	0,1999	1					
ВВП на душу населення, дол США	0,4935	-0,5668	0,1600	1				
Частка витрат на харчування і комунальні послуги у витратах домогосподарств, %	0,2505	0,5019	0,6993	-0,3591	1			
Global Innovation Index (місце України в рейтингу)	-0,7822	-0,0025	-0,7577	0,0408	-0,3657	1		
Інвестиції в програмне забезпечення та бази даних, млрд грн	0,9505	-0,0741	0,8738	0,5844	0,3469	-0,6194	1	
Інвестиції у авторське право та суміжні з ним права тощо, млрд грн	0,1967	0,1183	0,2558	-0,2241	0,1815	-0,5119	0,0749	1

Джерело: Побудовано автором за даними Державної служби статистики України [12] та Національного банку України [13]

Помітна сильна кореляція із курсом гривні до долара США (0,8549) вказує на те, що економічна стабільність та валютні умови суттєво впливають на розвиток креативних індустрій. Зміни курсу валют можуть відображати як вплив на внутрішнє ціноутворення, так і доступність експортних можливостей для креативного сектору.

ВВП на душу населення демонструє помірну позитивну кореляцію (0,4935), що свідчить про важливість рівня доходів населення для зростання креативної економіки. Зростання купівельної спроможності громадян підвищує попит на продукти та послуги креативних галузей, що стимулює їхній розвиток.

Global Innovation Index має сильний негативний кореляційний зв'язок із обсягом валового продукту креативних індустрій (-0,7822). Це пов'язано з тим, що нижчий числовий ранг у рейтингу (вища позиція України) асоціюється з вищим обсягом валового продукту креативних галузей. Таким чином, поліпшення інноваційного середовища країни є ключовим чинником для зміцнення позицій креативної економіки.

Частка витрат домогосподарств на харчування і комунальні послуги показує слабкий позитивний зв'язок (0,2505), що свідчить про можливість спрямування більше коштів на креативні індустрії зі зниженням цих витрат. Інвестиції у права на інтелектуальну власність мають слабкий позитивний вплив (0,1967), вказуючи на їх потенціал у розвитку таких галузей, як дизайн і реклама. Водночас інфляція демонструє слабкий негативний зв'язок (-0,1060), що свідчить про обмежений, але потенційно зростаючий вплив на сектор за умов тривалого інфляційного тиску.

Таким чином, матриця кореляції демонструє, що найсильніший вплив на розвиток креативних індустрій мають інвестиції у програмне забезпечення, економічна стабільність (курс валют) та інноваційний потенціал країни. Водночас слабкий зв'язок із інвестиціями у права на інтелектуальну власність вказує на необхідність подальшого стимулювання цієї сфери, зокрема через державні програми підтримки та розвиток відповідної інфраструктури.

Для більш глибокого розуміння впливу окремих факторів на динаміку розвитку креативних індустрій кореляційного аналізу недостатньо. Хоча кореляція дозволяє визначити силу і напрямок взаємозв'язків між змінними, вона не розкриває характер цих взаємозв'язків, зокрема, чи є вплив причинно-наслідковим, чи змінні взаємодіють через інші фактори. У цьому контексті застосування регресійного аналізу стає необхідним.

Регресійний аналіз дає змогу кількісно оцінити вплив кожного фактора на результативний показник, наприклад, обсяг валового продукту креативних індустрій. Цей метод дозволяє не лише оцінити значущість окремих змінних, а й виявити відносну вагу їхнього впливу.

Модель регресії демонструє високу пояснювальну здатність, підтверджену значенням коефіцієнта детермінації $R^2=0,988$, що свідчить про те, що 98,8% варіації у залежній змінній (обсяг валового продукту креативних індустрій) пояснюється включеними факторами. $Adjusted R^2=0,975$ враховує кількість змінних у моделі та вказує на її узгодженість. Модель також є статистично значущою, що підтверджується низьким значенням *Significance F* ($2,25 \times 10^{-5}$).

Серед факторів, які впливають на розвиток креативних індустрій, особливу увагу слід звернути на Global Innovation Index (місце України в рейтингу). Його коефіцієнт становить $-2,64$, а $P\text{-value}=0,044$, що вказує на статистично значущий вплив на рівні 10%. Негативний знак коефіцієнта підтверджує, що покращення позицій України в рейтингу сприяє зростанню креативної економіки.

Інший значущий фактор – частка витрат на харчування і комунальні послуги у витратах домогосподарств ($-11,45$, $P\text{-value}=0,083$). Негативний вплив вказує на те, що зі зменшенням частки базових витрат зростає доступний дохід, який може бути спрямований на споживання послуг і продуктів креативних індустрій.

Інші змінні, зокрема інфляція, курс гривні до долара, ВВП на душу населення, та інвестиції у програмне забезпечення і права інтелектуальної власності, мають коефіцієнти, які не є статистично значущими при пороговому значенні $P\text{-value}=0,1$. Проте позитивний знак коефіцієнта інвестицій у програмне забезпечення ($5,34$) вказує на їхній потенційний вплив, що може бути підтверджено при збільшенні вибірки або використанні додаткових змінних.

Отже, основними факторами, які впливають на обсяг валового продукту креативних індустрій, є позиція України в Global Innovation Index та частка базових витрат домогосподарств, що відображено у рівнянні регресії (1).

$$Y = 889,19 - 11,45 \cdot X_1 - 2,64 \cdot X_2, \quad (1)$$

де, Y – обсяг валового продукту креативних індустрій,

X_1 – частка витрат домогосподарств на базові потреби, X_2 – місце України у Global Innovation Index.

Згідно з цим рівнянням, зниження частки витрат домогосподарств на базові потреби на 1% забезпечує збільшення обсягу валового продукту на 11,45 млрд

грн, що підкреслює важливість зменшення витрат на базові потреби, що дозволить домогосподарствам спрямовувати більше ресурсів на придбання товарів і послуг креативних індустрій.

Покращення позиції України у Global Innovation Index на одну позицію (тобто зниження числового значення рейтингу) додає 2,64 млрд грн до обсягу валового продукту. Це свідчить про важливість удосконалення інноваційної політики, зокрема через стимулювання науково-дослідної діяльності, впровадження технологій та залучення інвестицій у високотехнологічні галузі.

Таким чином, отримані результати демонструють, що креативні індустрії України значною мірою залежать від інноваційного середовища, економічної стабільності та доступного доходу домогосподарств. Зокрема, ІТ-сектор залишається стійким навіть у кризові періоди завдяки експортній орієнтації, тоді як сектори, орієнтовані на внутрішній ринок (мистецтво, реклама), є більш вразливими до економічних шоків. Підтримка інвестицій у технології та вдосконалення інноваційної політики є ключовими напрямками для зміцнення креативної економіки.

2.2. Світові та національні тренди розвитку креативних індустрій: паралелі та відмінності

Креативні індустрії відіграють важливу роль у формуванні сучасної економіки, створюючи нові робочі місця, сприяючи інноваціям та забезпечуючи конкурентоспроможність як на національному, так і на глобальному рівнях. Їхній розвиток стимулює інтеграцію новітніх технологій, залучення інвестицій та зміцнення культурної ідентичності суспільства. З огляду на ці фактори, аналіз світових тенденцій розвитку креативних індустрій є важливим для визначення стратегій їхнього подальшого зростання та ефективної інтеграції у національну економіку. У цьому контексті особливий інтерес становить порівняння внеску креативних індустрій у валовий внутрішній продукт (ВВП) різних країн та їхніх структурних характеристик.

Для аналізу тенденцій розвитку креативних індустрій використано дані про їхній внесок у ВВП різних країн, що дозволяє оцінити структурні та динамічні зміни у галузі. Дані, що наведено в таблиці 2.4 відображають рівень розвитку креативної економіки в Європейському Союзі, окремих країнах-членах та Україні за період 2010–2023 років. Це порівняння підкреслює як позитивні зрушення, так і виклики, з якими стикається цей сектор.

Таблиця 2.4

Динаміка валового продукту креативних індустрій та їх частки у ВВП країн Європи і України у 2010-2023 роках

	Європейський Союз		Німеччина		Франція		Італія		Польща		Румунія		Україна	
	обсяг, млрд євро	частка у ВВП, %	обсяг, млрд євро	частка у ВВП, %	обсяг, млрд євро	частка у ВВП, %	обсяг, млрд євро	частка у ВВП, %	обсяг, млрд євро	частка у ВВП, %	обсяг, млрд євро	частка у ВВП, %	обсяг, млрд євро	частка у ВВП, %
2010	884,5	8,9	215,8	9,2	179,3	10,0	122,7	8,5	21,8	6,9	7,5	6,5	3,9	3,8
2011	919,9	9,0	230,7	9,4	188,0	10,2	122,8	8,3	22,1	6,6	9,4	7,7	4,2	3,6
2012	936,6	9,1	239,7	9,6	191,4	10,3	118,9	8,2	23,8	6,9	9,8	8,0	5,9	4,3
2013	965,3	9,3	254,5	10,0	193,4	10,2	117,1	8,1	25,9	7,5	12,4	9,9	6,6	4,8
2014	995,1	9,4	259,3	9,7	197,9	10,3	118,6	8,2	27,6	7,6	12,3	9,3	4,5	4,5
2015	1042,7	9,5	267,6	9,7	204,5	10,4	121,7	8,2	31,3	8,2	14,7	10,4	3,6	4,3
2016	1078,4	9,6	282,2	9,9	211,6	10,7	126,4	8,3	30,3	8,0	15,5	10,3	3,7	4,4
2017	1148,3	9,8	300,5	10,1	222,7	11,0	130,0	8,4	34,0	8,3	18,0	10,7	4,4	4,4
2018	1219,7	10,1	322,3	10,5	233,4	11,2	134,0	8,5	38,0	8,6	19,6	10,5	5,2	4,7
2019	1280,3	10,2	328,2	10,4	247,2	11,5	131,0	8,2	39,9	8,4	23,6	11,6	7,4	5,4
2020	1281,8	10,6	321,2	10,4	234,4	11,4	130,4	8,7	41,6	8,9	23,0	11,5	7,1	5,2
2021	1401,9	10,6	351,3	10,7	258,7	11,7	143,3	8,7	46,8	9,2	24,9	11,4	8,1	4,8
2022	1461,9	10,1	367,8	10,3	274,0	11,6	156,6	8,7	53,0	9,0	32,0	12,4	5,5	3,6
2023	1491,9	9,6	376,0	9,8	284,5	11,2	166,7	8,7	56,1	8,3	39,2	13,2	6,0	3,6

**Джерело: Побудовано автором за даними Євростату [26] та Державної служби статистики України [12]*

У країнах Європейського Союзу спостерігається стійке зростання креативної економіки. Зокрема, обсяг валового продукту цього сектора зріс з 884,5 млрд євро у 2010 році до 1491,9 млрд євро у 2023 році, що становить приріст на 68,7%. Частка креативних індустрій у ВВП також поступово зростала з 8,9% у 2010 році до пікового значення 10,6% у 2021 році, після чого відбулося зниження

до 9,6% у 2023 році. Це свідчить про їхнє стратегічне значення для економіки ЄС, хоча останні роки характеризуються певною стабілізацією.

Німеччина демонструє стабільний розвиток, збільшивши обсяг валового продукту креативних індустрій з 215,8 млрд євро у 2010 році до 376,0 млрд євро у 2023 році. Частка у ВВП залишалася в межах 9,2–10,7%, що свідчить про міцну інтеграцію креативного сектору в економічну систему країни. Франція має схожі показники, де частка креативних індустрій у ВВП стабільно перевищує 10%, а у 2023 році досягла 11,2%. Це відображає значний внесок цих галузей у національну економіку, що підкріплюється державною підтримкою інноваційної діяльності.

Італія показує стабільний рівень частки креативних індустрій у ВВП — близько 8,2–8,7%, з обсягом, що збільшився з 122,7 млрд євро у 2010 році до 166,7 млрд євро у 2023 році. У Польщі та Румунії спостерігається більш динамічне зростання обсягів креативної економіки. У Польщі обсяг збільшився з 21,8 млрд євро у 2010 році до 56,1 млрд євро у 2023 році (+157,8%), хоча частка у ВВП залишається на рівні 6,9–9,2%. У Румунії приріст становив +422%, з обсягом 7,5 млрд євро у 2010 році до 39,2 млрд євро у 2023 році, що відображає поступове зміцнення позицій цих країн у креативній економіці.

Водночас Україна демонструє нестабільність розвитку цього сектора. Обсяг валового продукту зріс з 3,9 млрд євро у 2010 році до 8,1 млрд євро у 2021 році, але у 2022–2023 роках спостерігається спад до 6,0 млрд євро, що пояснюється впливом війни. Частка у ВВП знизилася з 5,4% у 2019 році до 3,6% у 2023 році. Розглянуті показники вказують на серйозні виклики для креативних індустрій України, які постраждали від руйнування інфраструктури, відтоку кадрів та зниження інвестицій.

Загалом, країни ЄС демонструють стабільний розвиток і інтеграцію креативної економіки, зосереджуючи увагу на інноваціях та глобальній конкуренції. У Польщі та Румунії зростання пов'язане з розвитком ІТ-сектора та експортно-орієнтованих послуг. Україна, попри складнощі, має потенціал для відновлення та подальшого розвитку креативних індустрій через державну підтримку, розвиток ІТ-сектора та міжнародну співпрацю.

Креативні індустрії складаються з кількох ключових секторів, кожен з яких робить свій внесок у валовий внутрішній продукт. Структура цих секторів варіюється залежно від економічного розвитку країн, рівня інноваційності, економічної складності та інтеграції в глобальні ринки. Аналіз даних (табл. 2.5) демонструє суттєві відмінності у структурі креативних індустрій між країнами Європейського Союзу та Україною.

Таблиця 2.5

Структура галузей креативної економіки у ЄС, окремих країнах Європи та України у 2023 році

Галузь креативної індустрії	Європейський Союз	Німеччина	Франція	Італія	Польща	Румунія	Україна
Видавнича діяльність	7,6%	3,2%	5,4%	1,9%	3,6%	3,1%	2,5%
Виробництво кінофільмів, відео, телевізійних програм; програмно-мовна діяльність	4,3%	4,4%	3,9%	3,8%	5,1%	2,9%	3,1%
Комп'ютерне програмування, консультаційні та інформаційні послуги	30,4%	31,3%	30,2%	24,8%	37,5%	43,5%	38,0%
Юридична та бухгалтерська діяльність; діяльність головних офісів; консультаційна діяльність з питань управління	32,4%	32,2%	35,5%	37,8%	28,9%	21,1%	10,8%
Архітектурна та інженерна діяльність; технічне тестування та аналіз	12,8%	16,3%	14,0%	15,1%	9,5%	11,5%	12,8%
Реклама та дослідження ринку	4,0%	4,4%	3,2%	3,2%	7,4%	5,4%	22,6%
Інша професійна, наукова та технічна діяльність	2,5%	2,3%	1,5%	5,5%	2,8%	3,0%	1,4%
Творча, мистецька та розважальна діяльність; бібліотеки, архіви, музеї та інша культурна діяльність; азартні ігри та букмекерська діяльність	5,8%	6,1%	6,3%	8,0%	5,3%	9,4%	8,9%

**Джерело: Побудовано автором за даними Євростату [26] та Державної служби статистики України [12]*

Серед основних секторів креативної економіки лідирують інформаційні технології, консалтингові послуги та архітектурно-інженерна діяльність. У країнах ЄС, таких як Німеччина, Франція та Італія, значна частка креативної економіки зосереджена в юридичній та бухгалтерській діяльності (від 32,2% до 37,8%). Це свідчить про високий рівень розвитку управлінських і консалтингових послуг, що формують основу стратегічного планування бізнесу та впровадження інноваційних рішень. Водночас в Україні цей сектор становить лише 10,8%, що

вказує на недостатню інтеграцію професійних послуг у структуру креативної економіки. Основними причинами є низький рівень адаптації міжнародних стандартів, обмежена співпраця бізнесу з науковими установами та слабка правова культура.

Інформаційні технології займають провідне місце у структурі креативної економіки України (38,0%) та країн Центрально-Східної Європи, таких як Польща (37,5%) і Румунія (43,5%), що зумовлено значною орієнтацією на експорт ІТ-послуг, конкурентною вартістю та високим рівнем підготовки ІТ-фахівців. Український ІТ-сектор активно інтегрується у світові ринки (рис. 2.1) завдяки наданню послуг аутсорсингу, проте цей шлях має свої обмеження.

Рис. 2.1. Динаміка експорту ІТ-послуг та їх частка у структурі експорту України у 2018-2023 роках

Джерело: Побудовано автором на основі державної служби статистики України [12]

Дані рисунку 2.1 щодо частки ІТ-індустрії у структурі експорту України та обсягу експорту ІТ-послуг свідчать про стійке зростання ролі цього сектору в економіці країни. Частка ІТ-індустрії у структурі експорту зросла з 5,0% у 1-му кварталі 2018 року до 13,4% у 2-му кварталі 2023 року, що вказує на поступове закріплення ІТ-послуг як одного з ключових експортних продуктів. Обсяг експорту ІТ-послуг за цей період також демонструє стабільне зростання з 0,7 млрд

дол. США у 1-му кварталі 2018 року до 1,7 млрд дол. США у 2-му кварталі 2023 року, попри виклики війни та економічної нестабільності.

Реклама та дослідження ринку в Україні становлять 22,6%, що є значно вищим показником порівняно з країнами ЄС (у середньому 4%). Це свідчить про адаптацію українських компаній до конкурентних умов, де маркетингові стратегії стають важливим інструментом залучення клієнтів і формування попиту. Проте висока частка цього сектора також може вказувати на структурні дисбаланси креативної економіки, які варто вирівнювати через стимулювання інших галузей.

Творча, мистецька та розважальна діяльність має значну вагу у креативній економіці Європи, особливо в таких країнах, як Італія (8,0%) та Румунія (9,4%). В Україні цей сектор становить 8,9%, що свідчить про наявність потенціалу для розвитку. Водночас низький рівень інвестицій у культуру, нестача сучасної інфраструктури та вплив війни обмежують можливості його розширення. Для подолання цих викликів необхідна державна підтримка культурних ініціатив, створення креативних хабів і залучення міжнародної допомоги.

Архітектурна та інженерна діяльність демонструє стабільну частку в усіх країнах ЄС (близько 12–16%), а в Україні цей показник дорівнює 12,8%. Це свідчить про збалансований розвиток сектора, проте для підвищення його внеску в економіку варто зосередитися на впровадженні енергоефективних рішень, модернізації міської інфраструктури та розвитку зелених технологій.

Слабка позиція України у видавничій діяльності (2,5%) та виробництві кінофільмів і телевізійних програм (3,1%) вказує на низький рівень підтримки цих галузей. У країнах ЄС, таких як Німеччина та Франція, видавнича діяльність досягає 3,2–5,4%, що підкреслює важливість інвестування в цей сектор як засіб збереження культурної спадщини та розвитку креативності.

Таким чином, креативна економіка України має значний потенціал, але її структура суттєво відрізняється від країн ЄС. Зокрема, домінування ІТ-сектора та реклами вказує на необхідність диверсифікації галузей через розвиток науки, культури та професійних послуг. Державна політика має бути спрямована на створення сприятливих умов для розширення інших секторів креативної

економіки, що дозволить інтегрувати її у глобальні інноваційні ланцюги та забезпечити стійке економічне зростання.

Після аналізу статистичних даних і структури креативних індустрій у країнах ЄС та Україні, важливо звернути увагу на інноваційно-організаційні тенденції, які формують сучасну динаміку розвитку цього сектора в глобальному контексті. Так, аналізуючи фахову літературу з питань креативної економіки [46; 10; 23], можемо зробити висновок про наявність таких основних світових і національних трендів інноваційно-організаційного характеру в середовищі креативних індустрій:

1. Цифровізація та впровадження новітніх технологій. Креативні індустрії все частіше інтегрують цифрові інструменти та технології, такі як штучний інтелект, блокчейн, віртуальна та доповнена реальність. Наприклад, цифрові платформи та сервіси, як-от Spotify, Netflix і Steam, дозволяють митцям і компаніям виходити на глобальний ринок без значних витрат на інфраструктуру. Також розвиток NFT дає нові можливості для монетизації творчих продуктів, особливо в галузях мистецтва, дизайну та ігор.

2. Глобалізація ринків креативного контенту. Сьогодні креативні продукти можуть досягати глобальних аудиторій через онлайн-платформи, що змінює механізми поширення культурного контенту. Наприклад, стрімінгові сервіси YouTube, Disney+ і Amazon Prime забезпечують доступ до контенту у всьому світі, що дозволяє креативним індустріям отримувати додаткові доходи за рахунок розширення ринку.

3. Державна підтримка інноваційних напрямів. Креативні індустрії стають важливим елементом національних економічних стратегій багатьох країн. Наприклад, Велика Британія активно підтримує цей сектор через програму Creative Industries Sector Deal, яка включає фінансування інновацій, розвиток освітніх ініціатив і стимулювання експорту креативних продуктів. Подібна політика реалізується в Південній Кореї, де значний акцент робиться на розвитку індустрії розваг (музика, кіно, серіали), що дозволяє країні експортувати не лише культурний продукт, але й національний бренд.

4. Аутсорсинг і віддалена робота в ІТ-секторі. Орієнтація багатьох країн, зокрема України, на аутсорсингові послуги у сфері ІТ, забезпечує значний приплив коштів у сектор інформаційних технологій. В умовах зростання популярності дистанційної роботи ця тенденція дозволяє країнам з розвинутою ІТ-інфраструктурою займати лідируючі позиції на світовому ринку аутсорсингу.

5. Фокус на сталий розвиток. Інтеграція екологічно чистих технологій і принципів сталого розвитку стає однією з основних тенденцій. Це проявляється у використанні перероблених матеріалів у дизайні, зменшенні вуглецевого сліду в медіа-виробництві, а також у створенні стійких архітектурних проєктів.

6. Диверсифікація джерел доходів. У сучасних умовах компанії креативного сектора прагнуть розширити джерела своїх доходів за рахунок використання нових технологій і бізнес-моделей. Наприклад, окрім продажу традиційних продуктів, все більшої популярності набувають моделі підписок (наприклад, Patreon) і цифрових активів (NFT).

7. Культурна дипломатія через креативні індустрії. Країни використовують креативні індустрії як інструмент зміцнення національної культурної ідентичності та міжнародного впливу. Зокрема, створення фільмів, серіалів, літературних творів і музики стає способом просування позитивного іміджу держави та залучення туристів.

Аналіз світових та національних тенденцій розвитку креативних індустрій демонструє їхню стратегічну роль у сучасній економіці, зокрема у формуванні нових робочих місць, стимулюванні інновацій та посиленні конкурентоспроможності країн. Статистичні дані свідчать про поступове зростання значення креативних секторів у ВВП багатьох країн, зокрема високорозвинених європейських держав, таких як Німеччина, Франція та Італія. Водночас менш розвинені економіки, включаючи Польщу, Румунію та Україну, демонструють специфічну структуру креативних індустрій із домінуванням ІТ-сектору, що забезпечує їх інтеграцію у глобальні ринки через аутсорсинг.

Інноваційно-організаційні тенденції, такі як цифровізація, глобалізація ринків, впровадження сталих технологій, а також активна підтримка державою

інноваційних ініціатив, визначають подальші перспективи розвитку креативної економіки. Ці процеси створюють унікальні можливості для країн, які прагнуть зміцнити свої позиції у світовій економіці через креативність та інновації. Для України, яка має сильний ІТ-сектор, особливо важливо розвивати інші галузі креативної економіки, такі як наука, мистецтво та культура, для диверсифікації економіки та забезпечення сталого розвитку в умовах глобальних викликів.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПРИСКОРЕННЯ РОЗВИТКУ КРЕАТИВНИХ ІНДУСТРІЙ В УКРАЇНІ

3.1. Креативні індустрії в стратегії післявоєнної відбудови України

Післявоєнна відбудова України є багатовимірним завданням, яке охоплює економічну, соціальну та культурну сфери. Основними стратегічними цілями цього процесу є забезпечення стійкого економічного зростання, інтеграція в глобальні економічні ринки, зміцнення національної ідентичності та створення умов для високої якості життя громадян. Для досягнення цих цілей необхідно не лише відновити зруйновану інфраструктуру, але й розвивати нові сектори, які можуть стати драйверами трансформації економіки. У цьому контексті креативні індустрії відіграють важливу роль, оскільки вони поєднують економічний потенціал з інноваційністю, культурним капіталом та здатністю до адаптації.

Креативні індустрії сприяють реалізації стратегічних цілей через кілька механізмів. По-перше, вони забезпечують економічну диверсифікацію, розширюючи спектр галузей, які генерують додану вартість та забезпечують зайнятість. По-друге, їхній розвиток сприяє зміцненню культурної дипломатії, підвищенню міжнародного іміджу України та залученню іноземних інвестицій. По-третє, вони створюють нові можливості для громад, зокрема в регіонах, які постраждали від війни, забезпечуючи відновлення соціальних зв'язків та підвищення якості життя.

Зважаючи на різноманітність креативних індустрій, необхідно врахувати суттєві відмінності між ІТ-сектором та іншими галузями. ІТ-сектор в Україні характеризується потужною експортною орієнтацією, високим рівнем інтеграції в глобальні ринки та ефективними інструментами підтримки, такими як Дія.Сіті. У той же час, інші креативні індустрії, такі як мистецтво, музика, театр, значною мірою залежать від внутрішнього ринку, потребують підтримки культурної ідентичності та додаткових механізмів стимулювання розвитку. Такий розподіл

дозволяє розробити диференційовані стратегії, які максимально ефективно враховуватимуть специфіку кожного сектору.

Війна суттєво вплинула на розвиток мистецьких індустрій України, які до її початку були важливим компонентом культурного і економічного життя країни. Щорічно в Україні проводилося понад 250 мистецьких фестивалів, які залучали десятки тисяч туристів та поціновувачів мистецтва з усього світу. Серед найбільш значущих фестивалів варто виділити міжнародний джазовий фестиваль Alfa Jazz Fest (зараз Leopold Jazz Fest) у Львові, Одеський міжнародний кінофестиваль та Книжковий Арсенал у Києві. Ці події не лише сприяли культурному розвитку, але й стимулювали місцеву економіку, забезпечуючи додаткові доходи для готелів, ресторанів та інших підприємств сфери послуг. Проте війна призвела до масового скасування таких заходів, руйнування культурної інфраструктури та втрати міжнародної аудиторії, що створює серйозні виклики для відновлення мистецької сфери у післявоєнний період.

Згідно з аналізом Гамової О.В. та Вальчук А.С. [4, с. 73], креативні індустрії створюють значну додану вартість завдяки унікальності культурного контенту та залученню інтелектуальних ресурсів. Це підтверджує важливість розвитку цього сектору для економіки України, особливо у післявоєнний період, коли виникає потреба не лише у відновленні, але й у створенні нових можливостей для сталого розвитку. Водночас у статті Євтушенко О.В. та Арсенкіної Д.Д. [6, с. 64–65] підкреслюється значення креативних просторів у процесі відновлення пошкоджених територій. Дослідники пропонують використовувати зруйновані об'єкти інфраструктури як базу для створення «креативних міст». Такий підхід дозволяє не лише ефективно реструктуризувати інфраструктуру, але й стимулювати соціально-економічну активність у постраждалих регіонах.

У цьому контексті модернізація культурної інфраструктури виступає однією з ключових складових розвитку креативної економіки. Відновлення культурних об'єктів, таких як музеї, театри, бібліотеки та галереї, є не лише питанням збереження культурної спадщини, але й інвестицією у майбутнє. Такі

об'єкти можна переобладнати під сучасні багатофункціональні простори, які стануть центрами творчості, інновацій та суспільного життя.

Модернізовані культурні об'єкти можуть виконувати кілька важливих функцій. По-перше, вони можуть слугувати платформою для організації культурних фестивалів, виставок і театральних постановок, які сприятимуть залученню туристів і розвитку локальної економіки. По-друге, ці об'єкти можуть стати навчальними центрами для розвитку творчих навичок, зокрема у сфері дизайну, музики, медіа та мистецтва. Наприклад, створення інноваційних арт-хабів або центрів творчих ремесел може залучити молодь та підвищити їхню залученість у процеси відновлення регіонів.

Відновлення культурної інфраструктури також може бути пов'язане із застосуванням сучасних технологій, таких як віртуальна реальність, цифровізація архівів та інтерактивні експозиції. Це не лише зробить культурні об'єкти більш привабливими для широкої аудиторії, але й підвищить їхню доступність для осіб з обмеженими можливостями.

Крім того, важливим аспектом є інтеграція цих оновлених об'єктів у місцеву економіку через співпрацю з малим бізнесом та локальними ініціативами. Наприклад, проведення ярмарків ремесел, кулінарних фестивалів чи мистецьких виставок дозволить створювати додаткові робочі місця та зміцнювати соціальні зв'язки в громадах. Такий підхід сприятиме не лише культурному, але й економічному розвитку регіонів, що постраждали від війни.

У цьому контексті важливим аспектом є створення умов для розвитку місцевих творчих ініціатив та підтримка малого бізнесу в секторі креативних індустрій. Як зазначають Гамова О.В. та Вальчук А.С. [4, с. 74], впровадження кластерної моделі є дієвим інструментом для зміцнення взаємозв'язків між різними галузями, що дозволяє максимально ефективно використовувати креативний потенціал регіонів. Така модель передбачає не лише організацію кооперації між митцями, дизайнерами, архітекторами та підприємцями, але й стимулює розвиток нових інноваційних продуктів, які відповідають потребам сучасного ринку.

Розвиток креативних кластерів сприяє концентрації ресурсів та знань у певних тематичних напрямках, таких як дизайн, медіа, цифрові технології, культурний туризм чи ремесла. Створення тематичних кластерів дозволяє не лише інтегрувати локальні ініціативи у глобальні ринки, але й стимулювати регіональну економіку за рахунок залучення інвестицій, підвищення рівня зайнятості та розвитку інновацій. Наприклад, організація кластерів у сфері медіа може об'єднати регіональних продакшн-студій, креативних агентств та платформ для цифрового контенту, сприяючи підвищенню конкурентоспроможності цієї галузі.

Особливо актуальним є створення креативних хабів на базі відновлених об'єктів інфраструктури, таких як старі промислові об'єкти, зруйновані будівлі чи недобудовані комплекси. Ці хаби можуть слугувати центрами для творчих ініціатив, надаючи простір для співпраці, навчання, організації виставок чи презентацій. Крім того, вони сприятимуть залученню молоді до творчої діяльності, формуванню нових бізнес-моделей та забезпеченню активного обміну досвідом між різними секторами. Такий підхід допоможе посилити інноваційну активність у регіонах та створити умови для сталого розвитку локальних економік.

Крім того, значну роль у відбудові відіграє цифровізація сектору креативної економіки. Як зазначають Євтушенко О.В. та Арсенкіна Д.Д. [6, с. 67], сучасні цифрові технології, такі як блокчейн, доповнена реальність і штучний інтелект, відкривають нові можливості для монетизації культурного контенту та інтеграції українських креативних продуктів у глобальні ринки. Для цього необхідно підтримувати розвиток цифрової інфраструктури та розширювати доступ до освітніх програм у сфері інформаційних технологій.

Окрім цього, Україні необхідно зосередитися на підвищенні конкурентоспроможності власних креативних продуктів, адже цей напрямок є ключовим у зміцненні національної економіки та інтеграції в глобальні ринки. Це завдання передбачає впровадження комплексних заходів, зокрема підтримку стартапів, розробку сучасних навчальних програм для молоді та створення бізнес-інкубаторів, які допоможуть молодим підприємцям отримати необхідні ресурси,

знання та менторську підтримку для розвитку власних ініціатив. Як зазначає Маруховська-Картунова [11, с. 30], інноваційний потенціал є основним інструментом для подолання економічної кризи та побудови стійкої економіки.

Підтримка стартапів може стати рушієм для розвитку нових ідей та технологій у креативній економіці. Це включає як фінансову допомогу у формі грантів, так і створення сприятливого інституційного середовища для їх розвитку. Крім того, важливо розвивати партнерство між стартапами та великими компаніями, що дозволить інтегрувати інноваційні рішення у традиційні галузі економіки.

Не менш значущим напрямком є освітні програми для молоді, які сприятимуть формуванню нових компетенцій у сфері цифрових технологій, дизайну, маркетингу та управління креативними проектами. Розробка таких програм на базі університетів, а також впровадження онлайн-курсів і воркшопів допоможуть підготувати нове покоління спеціалістів, які відповідатимуть вимогам сучасного ринку праці.

Створення бізнес-інкубаторів може значно посилити інноваційну активність у регіонах. Ці інституції здатні об'єднати молодих підприємців, інвесторів і менторів, створюючи умови для синергії знань, досвіду та капіталу. Особливо актуальним це стає для регіонів, які постраждали від воєнних дій, де такі платформи можуть стати точкою відновлення економічної активності.

Підсумовуючи, креативні індустрії відіграють важливу роль у післявоєнній відбудові України, забезпечуючи не лише економічне зростання, але й сприяючи культурному та соціальному розвитку. Вони здатні стати драйвером інновацій, сприяти інтеграції України в глобальні економічні та культурні процеси, а також зміцнити національну ідентичність. Реалізація державної програми розвитку креативної індустрії, яка охоплює відновлення культурної інфраструктури, стимулювання підприємництва, експортний розвиток, цифровізацію та регіональні ініціативи, дозволить максимально використати потенціал цього сектора. У поєднанні з активною підтримкою стартапів, створенням інноваційних платформ та розробкою освітніх програм для молоді, така програма стане

ключовим інструментом для формування стійкої економіки, здатної долати сучасні виклики та забезпечувати тривалий розвиток країни.

3.2. Регіональні аспекти розвитку креативних індустрій в Україні

Регіональний розвиток креативних індустрій в Україні є ключовим елементом забезпечення економічної стабільності, соціальної згуртованості та культурного збагачення у післявоєнний період. Кожен регіон країни має свої унікальні ресурси, які формують базу для розвитку локальних ініціатив у сфері культури, мистецтва, ІТ-технологій та інших креативних галузей. Проте ці ресурси розподілені нерівномірно, що створює виклики для розробки та реалізації ефективної державної політики.

Аналізуючи статистичні дані щодо інфраструктури креативних індустрій за регіонами (табл. 3.1), можна виокремити суттєві диспропорції між областями. Наприклад, Київ та Львівська область вирізняються високою концентрацією ІТ-компаній, мистецьких шкіл та закладів культури, тоді як у Луганській, Херсонській і Донецькій областях ці показники є критично низькими через бойові дії та тимчасову окупацію. Водночас збереження й відновлення культурної інфраструктури є стратегічним пріоритетом, який сприятиме не лише відновленню культурного середовища, але й активізації економічної діяльності у постраждалих регіонах.

Порівнюючи розвиток креативних індустрій між різними регіонами України, можна відзначити суттєві диспропорції як у кількості закладів культури, так і в активності ІТ-сектору. Київ, як столиця, суттєво випереджає всі інші регіони за кількістю ІТ-компаній (3013 компаній у 2023 році), а також за кількістю театрів (23) та концертних організацій (22). Львівська область, яка традиційно є культурним і туристичним центром України, займає друге місце за кількістю музеїв (27), а також вирізняється найвищою кількістю мистецьких шкіл (78) і бібліотек (1332).

Інші великі регіони, такі як Дніпропетровська та Харківська області, демонструють значну активність у розвитку ІТ-сектору та збереженні культурної

інфраструктури. Харків, незважаючи на руйнування через війну, має 492 ІТ-компанії, 33 музеї та 7 театрів, що свідчить про його потенціал для швидкого відновлення та подальшого розвитку. Дніпропетровська область також має високі показники, зокрема 337 ІТ-компаній та 87 мистецьких шкіл, що є найбільшим показником серед східних регіонів.

Таблиця 3.1

Інфраструктура креативних індустрій в Україні станом на 2017 та 2023 роки

	Область/місто	Кількість ІТ-компаній з ненульовою виручкою	Кількість музеїв	Кількість театрів	Кількість концертних організацій	Кількість мистецьких шкіл	Кількість бібліотек
		2023 рік	2017 рік*				
1	Вінницька	125	30	2	1	54	957
2	Волинська	41	16	2	1	37	594
3	Дніпропетровська	337	26	14	4	87	784
4	Донецька	17	15	1	3	49	491
5	Житомирська	63	23	2	3	39	796
6	Закарпатська	43	14	5	3	65	488
7	Запорізька	135	23	6	1	61	544
8	Івано-Франківська	94	26	4	2	58	761
9	Київська	122	24	3	1	60	888
10	Кіровоградська	38	29	2	1	46	574
11	Луганська	3	13	2	1	29	328
12	Львівська	432	27	9	13	78	1 332
13	Миколаївська	50	12	3	1	45	499
14	Одеська	225	14	7	2	69	807
15	Полтавська	80	37	2	2	45	792
16	Рівненська	49	14	2	1	34	591
17	Сумська	56	17	2	1	35	572
18	Тернопільська	43	30	2	3	53	849
19	Харківська	492	33	7	3	79	804
20	Херсонська	16	9	2	1	37	510
21	Хмельницька	62	28	3	3	60	879
22	Черкаська	95	29	2	1	39	725
23	Чернівецька	46	10	2	1	47	396
24	Чернігівська	72	35	4	1	37	720
25	м.Київ	3013	40	23	22	59	143

Джерело: Побудовано автором за даними Державної служби статистики України [12]

**Статистика щодо кількості культурних і мистецьких закладів не оновлюється Держстатом з 2017 року*

Натомість регіони, які перебувають під окупацією або зазнали значних руйнувань, мають критично низькі показники. Луганська область має лише 3 ІТ-

компанії та 13 музеїв, що значно відстає від інших регіонів. Подібна ситуація спостерігається в Херсонській області, де працюють лише 16 ІТ-компаній і 9 музеїв. Відновлення цих регіонів потребує значних інвестицій та підтримки на державному та міжнародному рівнях.

Вінницька та Івано-Франківська області демонструють середні показники, що свідчить про стабільність їхньої культурної інфраструктури. Наприклад, у Вінницькій області працює 30 музеїв та 54 мистецькі школи, що є добрим потенціалом для розвитку локальних ініціатив. Івано-Франківська область має 26 музеїв та 94 ІТ-компанії, що свідчить про інтеграцію креативного сектору в економіку регіону.

Порівняння також вказує на те, що центральні області, такі як Київська та Черкаська, демонструють стабільність, але поступаються західним регіонам за кількістю культурних об'єктів. У Київській області працює 24 музеї та 60 мистецьких шкіл, що є значним ресурсом для культурного розвитку, але недостатньо у порівнянні з Львівською або Харківською областями.

Західні області, такі як Тернопільська та Закарпатська, мають добрі показники в частині збереження культурних об'єктів, але відстають за розвитком ІТ-сектору. Тернопільська область має 30 музеїв та 2 театри, що є значним культурним ресурсом, тоді як кількість ІТ-компаній залишається невеликою (43). У Закарпатській області подібна ситуація: 14 музеїв та 5 театрів, але лише 43 ІТ-компанії.

Таким чином, регіони зі стабільнішою культурною інфраструктурою, такі як Львівська та Харківська області, мають більше можливостей для залучення інвестицій та розвитку креативного сектору. Водночас східні та південні регіони, які зазнали найбільших руйнувань, потребують термінового відновлення та підтримки з боку держави.

Окрім цього, потрібно відмітити руйнування та пошкодження інфраструктури креативних індустрій, що має негативний вплив на розвиток регіонів. Так, станом на лютий 2024 року за даними Міністерства культури та

інформаційної політики 103 музеї постраждали від руйнувань. Найбільше втрат зазнали Донецька та Харківська області, де зруйновано 22 музеї та галереї.

Серйозних втрат зазнала бібліотечна мережа України. До 2017 року в країні налічувалося понад 7000 бібліотек. Станом на 2024 рік зруйновано 155 і пошкоджено 298 бібліотек, найбільше на Донеччині, Київщині та Миколаївщині, що суттєво обмежує доступ до культурних та освітніх ресурсів для громадян, особливо у регіонах, які зазнали руйнувань.

Мистецькі заклади також стали об'єктами руйнувань. Знищено 39 закладів мистецької освіти, пошкоджено ще 54. Найбільше втрат зафіксовано у Донецькій та Харківській областях. Відновлення цих закладів є критично важливим для збереження культурного капіталу та розвитку творчого потенціалу молоді.

Театри та концертні організації постраждали не менш серйозно. За даними Міністерства, знищено 9 театрів і філармоній, ще 9 пошкоджено. Руйнування відбулося у Дніпропетровській, Донецькій, Луганській, Миколаївській, Харківській областях та у Києві. Ці втрати впливають на можливість проведення культурних подій і стримують розвиток креативного сектору.

Для ефективного відновлення та розвитку інфраструктури креативних індустрій в Україні важливо залучати міжнародну фінансову допомогу. Участь у таких програмах, як «Креативна Європа», або співпраця з міжнародними організаціями, як ЮНЕСКО чи Світовий банк, дозволить не лише отримати необхідні фінансові ресурси, але й скористатися кращими світовими практиками у відновленні культурної інфраструктури. Цільове фінансування можна спрямувати на відновлення музеїв, театрів, бібліотек та створення нових інноваційних хабів, які стануть центрами культурної активності в регіонах.

Не менш важливим є залучення архітекторів та дизайнерів до проєктів відновлення. Інтеграція сучасних рішень в архітектурі, дизайні просторів та їх функціональному наповненні дозволить адаптувати культурну інфраструктуру до сучасних вимог та потреб суспільства. Наприклад, використання екологічних матеріалів, інклюзивних рішень та інтерактивних технологій може зробити ці

об'єкти більш доступними та привабливими для різних категорій населення, а також стимулювати залучення туристів.

Водночас важливо максимально ефективно використовувати місцеві фінансові ресурси. Розробка регіональних програм підтримки креативних індустрій, що фінансуються за рахунок місцевих бюджетів та приватних інвестицій, дозволить створити нові робочі місця, підтримати підприємців і сприяти економічному зростанню громад. Наприклад, у багатьох регіонах є можливість залучення коштів через публічно-приватне партнерство для створення сучасних культурних об'єктів.

Підвищення ролі об'єднаних територіальних громад (ОТГ) у відновленні інфраструктури креативних індустрій має стати одним із стратегічних напрямів. Саме ОТГ, які найближче до місцевих потреб, можуть найкраще визначити пріоритети розвитку культурної інфраструктури. Важливим кроком є створення сприятливого середовища для розвитку місцевої креативної економіки, зокрема, через впровадження навчальних програм для місцевих підприємців, створення культурних хабів та стимулювання розвитку локальних креативних кластерів.

Такий комплексний підхід, що поєднує міжнародну підтримку, локальні ресурси та активну роль територіальних громад, забезпечить сталий розвиток креативної економіки України, а також сприятиме відновленню та модернізації культурної інфраструктури в різних регіонах країни.

ВИСНОВКИ

На основі аналізу теоретичних і практичних аспектів розвитку креативних індустрій у роботі сформовано низку висновків, серед яких основними є

1. Креативні індустрії формують новий підхід до забезпечення економічного зростання, орієнтуючись на творчі та інноваційні процеси як ключові чинники. Завдяки високій здатності створювати додану вартість, стимулювати зайнятість та розвивати інноваційний потенціал, ці індустрії відіграють важливу роль у сучасній економіці. Їхній розвиток сприяє диверсифікації економічних структур, зменшуючи залежність від традиційних галузей, і відкриває нові можливості для міжнародної співпраці та інтеграції.

2. Аналіз концепцій і моделей розвитку креативних індустрій демонструє різноманіття підходів до їх інтеграції в економічні системи. Концепції економіки знань, креативного класу та нооекономіки підкреслюють значення знань, інновацій і творчого потенціалу для сталого розвитку. Моделі кластерного, екосистемного та інклюзивного розвитку створюють рамки для підвищення продуктивності, забезпечення рівного доступу до ресурсів і формування сприятливого середовища для підприємницької діяльності. Це дозволяє використовувати креативний сектор як каталізатор економічного та соціального прогресу.

3. Аналізуючи сучасний стан креативних секторів економіки України, можна зробити висновок про їхню важливу роль у забезпеченні економічної стабільності та створенні нових можливостей для зростання навіть в умовах глобальних викликів. Згідно з даними Державної служби статистики України, валовий продукт креативних індустрій у 2023 році становив 237,64 млрд грн, що дорівнює 3,63% від загального ВВП країни. Це свідчить про поступове відновлення сектору після значного скорочення у 2022 році (187,20 млрд грн, або 3,57% ВВП), викликаного наслідками війни. Основним драйвером зростання залишається ІТ-сектор, який у 2023 році генерував 90,23 млрд грн, забезпечуючи значну частку експорту та міжнародної співпраці. Водночас, такі галузі, як реклама, архітектурна діяльність і культурні послуги, демонструють неоднорідну

динаміку, залежно від економічної стабільності в країні та рівня державної підтримки.

4. Поглиблений аналіз основних показників розвитку креативних секторів свідчить про значний вплив макроекономічних і соціальних чинників на їхню динаміку. Наприклад, висока кореляція між обсягом валового продукту креативних індустрій та інвестиціями в програмне забезпечення (0,9505) підкреслює ключову роль технологічних інновацій у стимулюванні економічного зростання. Водночас негативна кореляція з позицією України в Global Innovation Index (-0,7822) вказує на те, що поліпшення інноваційного середовища, зокрема через підвищення рівня досліджень і розвитку, є важливим чинником для подальшого зростання галузей. Натомість значне скорочення валового продукту в таких секторах, як реклама (41,02 млрд грн у 2022 році проти 65,10 млрд грн у 2021 році) та архітектурна діяльність (23,13 млрд грн у 2022 році проти 36,70 млрд грн у 2021 році), свідчить про залежність цих галузей від внутрішнього попиту, який скоротився через економічні виклики.

5. Аналіз тенденцій розвитку креативних індустрій на світовому та національному рівнях демонструє їхню значущість для сучасної економіки. У країнах ЄС креативні індустрії забезпечують до 9,6% ВВП (2023 р.), причому їхній внесок у ВВП зріс із 884,5 млрд євро у 2010 році до 1491,9 млрд євро у 2023 році (+68,7%). Німеччина, зі стабільним рівнем 9,8% ВВП у 2023 році, є одним із лідерів цього сектора, де валовий продукт креативних індустрій сягнув 376,0 млрд євро. У Франції частка цього сектора у ВВП найвища серед країн ЄС і становить 11,2%, або 284,5 млрд євро, що підкреслює їхню вагу в структурі економіки. Водночас у Центрально-Східній Європі динаміка зростання вражає: у Польщі обсяг креативного сектору збільшився з 21,8 млрд євро у 2010 році до 56,1 млрд євро у 2023 році (+157,8%), тоді як у Румунії приріст склав +422%, досягнувши 39,2 млрд євро. Україна демонструє нестабільність: у 2021 році обсяг сектору сягнув 8,1 млрд євро, але в 2023 році впав до 6,0 млрд євро через наслідки війни, що скоротило частку креативних індустрій у ВВП з 5,4% у 2019 році до 3,6% у 2023 році.

6. Інноваційно-організаційні тренди, що визначають розвиток креативної економіки, є ключовими для майбутнього зростання. Наприклад, частка ІТ-сектора у структурі креативної економіки в Україні становить 38%, що є високим показником порівняно з Польщею (37,5%) та Румунією (43,5%). Експорт ІТ-послуг України у 2023 році досяг 1,7 млрд дол. США, що забезпечує 13,4% у структурі експорту країни. У сфері реклами та досліджень ринку Україна виділяється найвищою часткою серед європейських країн – 22,6%, що свідчить про адаптацію компаній до конкурентного середовища, хоча в ЄС цей показник у середньому становить 4%. Попри це, слабкі позиції України у видавничій діяльності (2,5%) та виробництві кінофільмів (3,1%) вказують на недостатню підтримку цих галузей, тоді як у Німеччині видавнича діяльність становить 3,2%, а у Франції – 5,4%. Важливим залишається розвиток культурної та інноваційної інфраструктури, який потребує інвестицій, для того щоб забезпечити диверсифікацію галузей і зміцнення позицій України на міжнародному ринку.

7. Креативні індустрії є ключовим елементом післявоєнної стратегії відбудови України, оскільки вони забезпечують економічне зростання, створення робочих місць та підвищення міжнародного іміджу країни. Для цього необхідно зосередитися на відновленні та модернізації культурної інфраструктури, зокрема музеїв, театрів, бібліотек, мистецьких шкіл та культурних центрів. Згідно з даними Міністерства культури, від війни постраждало 103 музеї, 155 бібліотек зруйновано, а 39 мистецьких шкіл зазнали серйозних втрат. Цільове фінансування від міжнародних організацій, таких як ЮНЕСКО та Світовий банк, може стати основою для реконструкції цих об'єктів, а впровадження сучасних рішень у їхній архітектурі та функціональному наповненні забезпечить інтеграцію новітніх технологій і підвищить доступність культурного капіталу.

8. Створення регіональних креативних кластерів є ефективним інструментом для концентрації знань, ресурсів та інновацій. Наприклад, у Львівській області вже працюють 78 мистецьких шкіл та понад 400 ІТ-компаній, що дозволяє інтегрувати локальні ініціативи в глобальні ринки. Водночас у регіонах, які найбільше постраждали від війни, таких як Луганська або Донецька

області, відновлення культурної інфраструктури може базуватися на створенні креативних хабів у зруйнованих промислових об'єктах. Такі центри сприятимуть залученню молоді до творчої діяльності, розробці нових продуктів та бізнес-моделей. Крім того, вони слугуватимуть майданчиком для співпраці підприємців, митців та локальних громад, що стимулюватиме економічну активність і створення робочих місць.

9. Інтеграція сучасних цифрових технологій, таких як блокчейн, штучний інтелект, віртуальна реальність та цифровізація архівів, здатна значно підвищити ефективність креативного сектора України. Наприклад, ІТ-сектор вже забезпечує 38% креативної економіки країни, а його експортна частка зросла до 13,4% у структурі експорту України. Для подальшого зростання необхідно розвивати цифрову інфраструктуру та підтримувати освітні програми у сфері інформаційних технологій. Впровадження онлайн-курсів, створення бізнес-інкубаторів та державна підтримка стартапів дозволять молодим підприємцям інтегрувати свої ідеї у глобальні ринки та зміцнити конкурентоспроможність України в умовах глобальних викликів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адорно Т., Горкгаймер М. Діалектика Просвітництва: Філософські фрагменти / пер. з нім. О. Йосипенко. Київ: Основи, 2002. 296 с.
2. Галахова Т. О. Креативні індустрії: теоретично-методологічні підходи до вивчення. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. №9, 2014 р., ст. 9- 13
3. Гальчинський А. Політична нооекономіка: начала оновленої парадигми економічних знань. К.: Либідь, 2013. 472 с.
4. Гамова, О., Вальчук, А. Креативні індустрії та їх удосконалення в умовах післявоєнної України. *Фінансові стратегії інноваційного розвитку економіки*, 2024, №2 (62), С. 73-76.
5. Євпак Ю. Теоретичні підходи до категорії «культурні та креативні індустрії» *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2019. № 3. С. 15-22.
6. Євтушенко О.В., Арсенкіна Д.Д. Можливості післявоєнного відновлення економіки за допомогою креативних індустрій *Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна. Серія»Міжнародні відносин. Економіка. Країнознавство. Туризм»*. 2022. № 16. С. 64–74.
7. Карасьова Н. А. Креативні індустрії як елемент стратегії постіндустріального розвитку. *Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти*. №3, 2019, ст. 110 – 120.
8. Класифікація видів економічної діяльності ДК 009:2010 : наказ, класифікатор Держспоживстандарту України від 11.10.2010 № 457. Дата оновлення: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vb457609-10#Text>.
9. Культура і креативність. Креативна економіка. Електронний ресурс. URL: <https://www.culturepartnership.eu/ua/publishing/course/lecture-4>.
10. Мартинович Н., Плуталов С. Сучасні тренди розвитку креативних індустрій та їх вплив на національну економіку. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*, 2022, №3. <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2022-3-03-08>.

11. Маруховська-Картунова, О. О. (2022). Розвиток сфери культурних та креативних індустрій в Україні в контексті євроінтеграційних процесів. *Український мистецтвознавчий дискурс*, 2022. Спецвипуск, С. 28–38.
12. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua>.
13. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua>.
14. Про внесення змін до Закону України «Про культуру» щодо визначення поняття «креативні індустрії» від 19.06.2018 № 2458-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2458-19#Text>.
15. Про затвердження видів економічної діяльності, які належать до креативних індустрій: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 квітня 2019 року № 265 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/265-2019-%D1%80#Text>.
16. Урядовий портал. Про затвердження видів економічної діяльності, які належать до креативних індустрій. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhnoyi-diialnosti-yaki-nalezhat-do-kreativnih-industrij>.
17. Флорида, Р. Homo creativus. Як новий клас завойовує світ / пер. з англ. Київ: Наш формат, 2018. 320 с.
18. Холодницька А. В. Актуальні тенденції розвитку креативних індустрій в Україні в умовах глобалізації. *Економіка і суспільство*. № 14, 2018, ст. 151-158.
19. Ялоха Т.О., Білан В. В., Громадський Р.А. Креативні індустрії як драйвери розвитку світової економіки: прогноз ризиків післявоєнної відбудови України. *Академічні Візії*, 2023, №16. URL: <https://zenodo.org/records/7688398>.
20. Becker, G. S. Human Capital: A Theoretical and Empirical Analysis, with Special Reference to Education. New York: Columbia University Press. 1964.
21. Chesbrough, H. *Open Innovation: The New Imperative for Creating and Profiting from Technology*. Boston: Harvard Business School Press. 2003. 227 p.
22. Collins, P., Cunningham, J.A. Creative Economies in Peripheral Regions. Cham: Palgrave Macmillan, 2017. 187 p.

23. Deloitte. The Future of the Creative Economy. URL: <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/uk/Documents/technology-media-telecommunications/deloitte-uk-future-creative-economy-report-final.pdf>.
24. Department for Digital, Culture, Media & Sport. (1998, April 9). *Creative Industries Mapping Documents 1998*. <https://www.gov.uk/government/publications/creative-industriesmapping-documents-1998>.
25. European Commission. European Cultural and Creative Cities Monitor 2023 / European Commission. Brussels: European Commission, 2023. 90 p. URL: <https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/european-cultural-and-creative-cities-monitor-2023>
26. Eurostat. Gross value added and income by A*64 industry breakdowns. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/nama_10_a64_custom_13764553/default/table?lang=en.
27. Florida, R. *The Rise of the Creative Class*. 2002. URL: <https://ranaflorida.com/articles/14%20The%20Rise%20of%20the%20Creative%20Class.pdf>.
28. Glaeser, E. *Triumph of the City: How Our Greatest Invention Makes Us Richer, Smarter, Greener, Healthier, and Happier*. New York: Penguin Press, 2011. 352p.
29. Jacobs, J. *The Death and Life of Great American Cities*. New York: Random House, 1961. 480 p.
30. John Howkins. «The creative economy, how people make money from ideas». Penguin Global. 2001., 288 p.
31. Landry, C. *The Creative City: A Toolkit for Urban Innovators*. London: Earthscan Publications, 2000. 350 p.
32. Lucas, R. E. Jr. On the Mechanics of Economic Development. *Journal of Monetary Economics*, 1988. №22(1), 3-42.
33. Machlup, F. *The Production and Distribution of Knowledge in the United States*. Princeton: Princeton University Press, 1962. 416 p.
34. McKinsey & Company. *The Creative Economy's Contribution to Global Growth*. New York: McKinsey & Company, 2021. 120 p.

35. Mincer, J. *Schooling, Experience, and Earnings*. New York: National Bureau of Economic Research. 1974.
36. Minister in charge of the «Cool Japan» strategy. (2014, August 26). *Declaration of Cool Japan's Mission*.
https://www.cao.go.jp/cool_japan/english/pdf/published_document4.pdf.
37. Moore, J.F. Predators and Prey: A New Ecology of Competition. *Harvard Business Review*, 1993, Vol. 71, No. 3, pp. 75–86.
38. Moretti, E. *The New Geography of Jobs*. Boston: Houghton Mifflin Harcourt, 2012. 304 p.
39. Porfírio, José António & Carrilho, Tiago & Mónico, Lisete S., «Entrepreneurship in different contexts in cultural and creative industries,» *Journal of Business Research*, Elsevier, 2016, vol. 69(11), pages 5117-5123.
40. Porter, M. *The Competitive Advantage of Nations*. 1990. URL: https://economie.ens.psl.eu/IMG/pdf/porter_1990_-_the_competitive_advantage_of_nations.pdf.
41. Romer, P.M. Endogenous Technological Change. *Journal of Political Economy*, 1990, Vol. 98, No. 5, Part 2: The Problem of Development: A Conference of the Institute for the Study of Free Enterprise Systems, pp. S71–S102.
42. Saxenian, A. L. *Regional Advantage: Culture and Competition in Silicon Valley and Route 128*. Cambridge, MA: Harvard University Press. 1994.
43. Schultz, T. W. (1961). Investment in Human Capital. *The American Economic Review*, 1961. №51(1), P.1-17.
44. Sen, A. *Development as freedom*. Oxford: Oxford University Press. Introduction. 1999. URL: <http://www.c3l.uni-oldenburg.de/cde/OMDE625/Sen/Sen-intro.pdf>.
45. Stiglitz, J. *Globalization and Its Discontents*. New York: W.W. Norton & Company. 2002. 304 p.
46. UNCTAD. *Creative Economy Outlook 2024*. URL: https://unctad.org/system/files/official-document/ditctsce2024d2_ch01_en.pdf.

47. UNESCO. Creative Economy Report 2022 / UNESCO. – Paris: UNESCO Publishing, 2022. 120 p. URL: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000381823>
48. Work, Leisure, Community and Everyday Life 2002. New York: Basic Books.
49. World Intellectual Property Organisation. (2015). Guide on Surveying the Economic Contribution of the Copyright-based Industries. <https://tind.wipo.int/record/28650>.

ДОДАТКИ

Додаток А

**Динаміка макроекономічних, соціальних та інноваційних факторів впливу
на розвиток креативних індустрій в Україні у 2010-2023 роках**

	Обсяг валового продукту креативних індустрій, млрд грн	Інфляція, %	Курс грн до дол. США	ВВП на душу населення, дол США	Частка витрат на харчування і комунальні послуги у витратах домогосподарств, %	Global Innovation Index (місце України в рейтингу)	Інвестиції в програмне забезпечення та бази даних, млрд грн	Інвестиції у права на комерційні позначення, об'єкти промислової власності, авторське право та суміжні з
2010	41,2	9,10	7,94	3078,43	64,20	71	2,80	3,67
2011	46,9	4,60	7,97	3704,82	64,30	71	3,25	4,75
2012	60,7	-0,20	7,99	4004,80	63,60	71	3,41	4,04
2013	69,8	0,50	7,99	4187,74	63,10	71	3,48	5,92
2014	70,7	24,90	11,89	3104,64	64,70	63	3,21	3,04
2015	86,2	43,30	21,84	2124,66	68,10	64	4,91	12,65
2016	104,7	12,40	25,55	2187,73	68,70	56	6,32	4,44
2017	131,5	13,70	26,60	2638,33	68,00	50	8,20	6,23
2018	168,3	9,80	27,20	3096,56	66,30	43	9,48	24,38
2019	212,8	4,10	25,85	3661,46	64,40	47	10,22	8,39
2020	219,9	5,00	26,96	3751,74	66,00	45	12,41	8,39
2021	261,4	10,00	27,29	4835,57	64,10	49	16,64	6,04
2022	187,2	26,60	32,34	3345,74	67,00	57	13,79	3,27
2023	237,6	5,10	36,57	5766,36	68,00	60	19,25	4,62

Результати регресійного аналізу факторів впливу на розвиток креативних індустрій України у 2010-2023 роках

SUMMARY OUTPUT								
Regression Statistics								
Multiple R	0,994							
R Square	0,988							
Adjusted R Square	0,975							
Standard Error	12,278							
Observations	14							
ANOVA								
	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>			
Regression	7	76484,9	10926,4	72,4834	2,25E-05			
Residual	6	904,462	150,744					
Total	13	77389,3						
	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	889,194	311,747	2,852	0,029	126,377	1652,011	126,377	1652,011
Інфляція, %	0,408	0,494	0,825	0,441	-0,801	1,617	-0,801	1,617
Курс грн до дол. США	3,312	2,580	1,284	0,247	-3,001	9,626	-3,001	9,626
ВВП на душу населення, дол США	0,011	0,014	0,794	0,458	-0,023	0,045	-0,023	0,045
Частка витрат на харчування і комунальні послуги у витратах домогосподарств, %	-11,451	5,517	-2,076	0,083	-24,950	2,048	-24,950	2,048
Global Innovation Index (місце України в рейтингу)	-2,639	1,038	-2,543	0,044	-5,178	-0,099	-5,178	-0,099
Інвестиції в програмне забезпечення та бази даних, млрд грн	5,339	4,503	1,186	0,281	-5,680	16,358	-5,680	16,358
Інвестиції у права на комерційні позначення, об'єкти промислової власності, авторське право та суміжні з ним права тощо, млрд грн	-0,665	0,827	-0,804	0,452	-2,690	1,359	-2,690	1,359

